

Barne-, likestillings- og
inkluderingsdepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 OSLO

Vår ref.:
201410707-2
(Bes oppgitt ved henvendelse)

Deres ref.:

Dato:
Kristiansand, 04.12.2014

Svar på høring - Forslag om å utvide adgangen til å pålegge hjelpetiltak med hjemmel i lov om barneverntjenester - Kristiansand kommune

Viser til brev fra departementet datert 20. oktober 2014 og oversender med dette hørings svar fra Kristiansand kommune. Hørings svaret sendes inn med forbehold om politisk behandling av saken. Den vil finne sted i januar 2015.

Kristiansand kommunes kommentarer til høringsforslaget:

1. Generelt om forslaget:

Kristiansand kommune er enig i formålet og hensikten bak lovforslaget; å nå en brukergruppe som barneverntjenesten er bekymret for. Kommunene ser imidlertid flere problemstillinger knyttet til utøvelse av lovforslaget som ikke er konsekvensutredet tilstrekkelig i høringsnotatet.

Dette gjelder spørsmål som;

- I hvilken grad er tiltaket egnet til å nå målgruppen, barna en er bekymret for?
- Dersom formålet er å iverksette hjelpetiltak i en familie for å bidra til positiv endring for barnet og familien, vil det kunne løses med adgangen til å benytte tvang?
- Selv om det etter dagens lovgivning er adgang til det har slike tiltak tidligere i liten grad vært benyttet i praksis, vil mindre strenge vilkår for å benytte tiltakene gjøre dem bedre egnet til å hjelpe barna det gjelder? Skyldes den begrensede bruken av tiltakene til nå at det er vanskelig å få til gode tiltak og god praksis uten samarbeid med den det gjelder? Som det påpekes i høringsnotatet vedrørende forarbeidene til barnevernlovens § 6-8 er det vist til at tiltak som for å kunne fungere i størst mulig grad må skje i forståelse med familien, og at en tvangsgjennomføring av slike tiltak derfor vil kunne føre til større skade enn hjelp. Hvilke forhold er endret som tilsier at nye pålegg om tiltak med tvang vil fungere?
- Det at en i barneverntjenesten i dag har få virkemidler dersom familien ikke samtykker til hjelpetiltak, så skal en med de nye tiltakene tvinge familien til å samarbeide, vil det kunne utsette en sak om omsorgsovertakelse?
- Vil barneverntjenesten som forvaltningsorgan være i stand til å håndtere makten de illegges og kompleksiteten i sakene når de i utgangspunktet er dårligere bemannet og har lavere kompetanse sammenlignet med andre tjenester i fagfeltet; for eksempel tjenester for barn

Postadresse
Kristiansand kommune

Barne- og familietjenester
Postboks 417 Lund
4604 KRISTIANSAND S

Besøksadresse

Kristiansand
Vår saksbehandler
Petter Stranger
Telefon
+47 38 00 73 88

E-postadresse
post.oppvekst@kristiansand.kommune.no

Webadresse
<http://www.kristiansand.kommune.no>
Foretaksregisteret
NO963296746

og unges psykiske helse?

Vurderingene som skal gjøres må ta høyde for prinsipielle dilemmaer av

- etisk,
  - barnevernfaglig og
  - juridisk art
- Et av de juridiske dilemmaene en kommer inn i er forholdet til Barneloven – der foresatte forpliktes på å stå ansvarlig for å oppfostre sine barn – hva kommer i den juridiske gråsonen her?
  - Hvordan skal barneverntjenesten håndheve disse tiltakene og tvangen som følger med dem?
  - Hva blir omfanget av tiltakene i forhold til konkret målgruppe?
  - Hva vil dette få å si for rettspraksis; blir det en forventning om at barneverntjenesten skal ha vurdert og prøvd ut både frivillige og pålagte tiltak før en eventuell omsorgsovertakelse? Vil det medføre at flere barn over tid levert i en § 4-12 situasjon?
  - Hva med mulighetene for å gjenoppta en undersøkelsessak etter 6 mnd. I 2008 anbefalte Departementet at barneverntjenestene kunne gjenoppta undersøkelse i forhold til denne målgruppen etter 6 mnd., nettopp for å gi barneverntjenestene et virkemiddel i disse sakene. Det er ikke drøftet eller nevnt i forslaget?

2. Punkt 6.1.1 Kompenserende tiltak

Dersom kompenserende tiltak kan pålegges bør listen være uttømmende. På faglig grunnlag har en ikke særlig tro på at kompenserende tiltak alene vil kunne bidra til at formålet med eller vilkåret for pålegg om tiltak oppnås, som er å unngå omsorgsovertakelse. Pålegg om kompenserende tiltak bør pålegges sammen med omsorgsendrende tiltak, dersom det skal ha effekt.

En er bekymret for hvilket krysspress av lojalitet et barn settes i dersom kompenserende tiltak skal iverksettes med tvang, mot foreldrenes samtykke.

3. Punkt 6.1.2 Omsorgsendrende tiltak

En stiller seg tvilende til at omsorgsendrende tiltak kan pålegges, jfr. lov om psykisk helse, der behandling kun foretas med samtykke.

Ved pålegg av omsorgsendrende tiltak er motivasjon hos bruker en faktor som er viktig og problematisk når tiltaket skal pålegges. Videre heter det at omsorgsendrende tiltak skal være kunnskapsbaserte. Det reiser problemstillingen; hvem skal ha myndighet til å avgjøre om tiltaket er tilstrekkelig kunnskapsbasert? Det er viktig at tiltak som pålegges er av god faglig kvalitet, men samtidig kan lovbestemmelsen hindre bruk av nye type tiltak som tjenesten har igangsatt – jfr den store utviklingen av tiltaksmetoder/typer. Det vil være viktig med evaluering, mål barhet.

4. Punkt 6.1.3 Kontrolltiltak

Urinprøver og tilsyn i hjemmet kan være gode virkemidler i utredningsarbeid/undersøkelsesarbeid, for å unngå akutt sikring i påvente av behandling av omsorgsovertakelse og i saker der barneverntjenesten har bekymring for rus, men der en undersøkelse ikke har klart å avdekke dette i tilstrekkelig grad. Imidlertid stiller en spørsmål til hvordan pålegg om urinprøver og meldeplikt skal gjennomføres? Hvem skal foreta prøvetaking, og hvem skal analysere prøvene? Vil barneverntjenesten få myndighet til å pålegge f.eks. legevakt eller andre å ta urinprøver etter pålegg?

Videre undrer en seg om kontrolltiltakene vil bidra til å, som det står i høringsnotatet; «dempe anstrengte situasjoner, kontrollere at barn ikke utsettes for forsømmende omsorgspraksis, overgrep eller mishandling».

Tidsbegrensning

En støtter forslaget om at pålegg om tiltak gis i inntil 1 år. Dersom det etter 1 år ikke er mulig å få til et samtykke til videre tiltak stiller en seg spørrende til om det er hensiktsmessig på kunne pålegge tiltak ytterligere 1 år. Det kan innebære å måtte arbeide i inntil 2 år med motstand.

Det vil være svært viktig at pålagte tiltak blir hyppig og grundig evaluert. Dette er lite drøftet i høringsnotatet.

5. Punkt 7.1 Saksbehandling ved pålegg om hjelpetiltak

Kristiansand kommune mener myndigheten i saksbehandlingen av disse sakene legges til fylkesnemnda. Begrunnelsen følger av argumentasjonen over, i tillegg til mer generelle betraktninger om at rettsikkerheten for brukere bedre ivaretas ved at myndigheten legges til fylkesnemnda. Hva slags ankemulighet skal det legges til rette for?

6. Punkt 7.2 Sanksjoner ved brudd på pålegg om hjelpetiltak

En stiller spørsmål om hva som vil skje dersom en familie som er pålagt tiltak flytter til en annen kommune. En opplever behov for at dette utredes, og at det gis retningslinjer og føringer.

7. Punkt 8.1.1 Økonomiske konsekvenser for kommunen

Lovforslaget vil helt klart gi økte utgifter til kommunene. Størrelsen på utgiftene vil i noen grad avhenge av hvilken instans som får myndighet til å pålegge hjelpetiltak. Dersom myndigheten legges til fylkesnemnda vil det kreve mer saksbehandling fra kommunens side. Her er det viktig at det fremkommer hvilke skriftlige saksdokumenter kommunen skal legges frem for nemnd og hvilket arbeid det medfører for kommuneadvokat. Det vil også kreve resurser å stille i saker som får full behandling i fylkesnemnda. (For kommuner med lang geografisk avstand til fylkesnemnd vil det kreve ytterligere resurser.)

Videre vil tiltakene være en merkostnad for kommunene ved de som skal drive tiltaket; veilederne for omsorgsendrende tiltak, og en vil anta at arbeid i mostand er mer tidkrevende for veilederne.

8. Punkt 8.1.2 Administrative konsekvenser for kommunen

Dette vil medføre økt administrasjon og arbeid ved de kommunale barneverntjenestene, og dette må kompenseres økonomisk.

Med hilsen

Arild Rekve
Oppvekstdirektør